

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük.) A Zichy Nándor grófhoz 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóháttal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (iskola-utca 4. sz.)

Békétárgyalások.

(A) Körbernek, a komoly és eszes politikus osztrák miniszterelnöknek talán mégis sikerül az egymás hájába kapaszkodó pártokat szétválasztani és a kibékülési tanácskozásokat oly mederbe terelni, melyben összehozhatók lesznek a végletek szála.

A csehek közjogi követelésektől tessék függővé a nyelvkérdés békés megoldását. Jogokat követelnek és mert nélkülük az állam gépezete nem működhetik, bizonyára meg is kapják követeléseiket. Sokat követelnek ugyan, de ha annak csak egy részét kapják is meg, egyelőre megelégedhetnek vele. A németek, ellentétben a csehekkel, a közigazgatás egységét hangoztatják, ami a legélesebben ellenkezik a cseh federalisztikus törekvésekkel. Egységes közigazgatást akarnak egységes nyelvvel, mely természetesen a német. A cseh nyelv jogosultsága előttük chymaera, mely semmiképp sem egyeztethető össze a német hegemoniával. Az ellentétek tehát kiélesedve tűnnek fel és a békés megoldás sikerének reményét Körber miniszterelnök egyenes politikai eljárásába helyezi, kit képesnek tartanak arra, hogy az annyira elmérgesedett nyelvkérdést meg-

oldja és a békét helyreállítja a dulakodó pártok között.

A nyelvkérdés vizsgálva, komoly politikusok szemüvegén nézve, rég túl van azon, hogy úgy tekintsék, mint jogi vagy igazsági kérdést. Nem más az, mint rideg hatalmi kérdés. Ami kezdetben jogi kérdés volt, az átvedlett hatalmi kérdéssé ugrynnyira, hogy ma már nem az a kérdés, hogy osztrák vagy cseh részen van-e az igazság, hanem az, hogy kinek a részén van a hatalom. A hatalom pedig ezidőt az autonomista többség kezében van, s e többségben határozottan a csehek viszik a vezérszerepet. Nem tehető tehát fel, hogy jogoknak nyeresé nélkül mondjon le hatalmi politikájáról a többség, csupán a németek kedvéért.

Habár ily körülmények között nem is lehet rózsás reményeket táplálni a végleges béke felől, de az értekezletek pontjai legalább alapul szolgálhatnak oly tárgyszámokra, mely legalább a Reichsrathnak munkaképességét biztositja. Ha pedig a Reichsrath normális működésbe jöhet, akkor lehetségessé válik az is, hogy megszavazza az ugynevezett állami szükségleteket és ezt megszavazhatja még akkor is, ha Körber miniszterelnök iránt egy csöppet sincs nagyobb bizalommal, mint volt elődje iránt. A kiegyezés és a kvóta

már meg van, megdönteni semmiféle obstrukcióval sem lehet, a fölmentés pedig a 14-ik paragrafusos kiegyezésre tisztán formai dolog; ezt inkább megadhatják most, mint adhatták volna Clary kormányja alatt.

A békeltetési kísérletek ily viszonyok között valószínűleg sikerre vezetnek.

Bennünket pedig legkevésbé sem érdekel maga a nyelvkérdés, sőt az sem elsőrendű fontosságu reánk nézve, hogy jövőben választanak-e delegációt vagy sem. Ha odaát nem választanak delegációt, ez mi végzettségességgel sem fog nehezédni Magyarországra. E nélkül nagyon megleszünk. Sokkal fontosabb azonban reánk nézve a kiegyezés megszavazása vagy annak megtagadása. Ha ugyanis a Reichsrath folytatva tovább is ezivakodásait, bármilyen okból is megtagadná a fölmentést a kormánytól a már megkötött kiegyezésre, ugy a gazdasági közösséget nem lehetne tovább főtartani Ausztriával, és beállna az a helyzet, hogy Magyarország önállóan rendezné be gazdasági életét.

Bennünket tehát csak a kiegyezés sorsa érdekel. Ha a kiegyezés ugye dőlne meg, mi ezzel beejük, a többi aztán esinéljük meg az osztrákok és csehek egymás között, ugy, ahogy tudják. Mi nyu-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Tíz év múlva.

Irta: G. Büttner Julia.

A szép Sávosi Ilona maga maradt Visnyey Bélával a kis szögletszobában, míg a többiek már mind künn táncoltak a verendán.

Béla ott ült a kis alacsony pamlagon s a mellette álló leány kezét tartotta. A fehér, de jó nagyocska kézre ráhajította homlokát és ráhullatta könnyeit:

— Miért tette ezt velem Ilona? Miért tette? Mondja hát meg legalább, miért? kérdezte kétségbeesve.

A nagy, kövér szép leány nyugodtan mosorgott. Egy kicsit ostoba volt ez a mosoly, melylyel Visnyeyre lenézett. De Sávosi Ionáról soha nem is mondta senki, hogy okos.

— Mit akar, Béla? kezdte végre a sok sürgetésre. Hisz minden leánynak férjhez kell menni. Én se teszek mást. Maga még fiatal. Aztán még állása sincs.

— Hát csak azért, mert minden leánynak férjhez kell menni? És mert még nincs állásom? Azért megy maga Szeredaihoz?

Ilona rábólintott.

— No meg azért, mert Szeredai megkérte a kezemet. A nélkül hogy mennék hozzá?

— Miket beszél maga össze? jajdult fel Visnyey és ellökte Ilona kezét. Menjen hát! Menjen hát hozzá! Hisz maga szívtelen, lelketlen teremtetés, nem is méltó arra, hogy szomszám!

Ilona kissé zavartan tekintett a szóra, de csak azért, mert nem tudta elhárítani már?

— Menjen! Menjen! mordult rá Béla. És Ilona kiosont.

Átsietett két szobán, a harmadikban már várta idősebb nővérének férje, Vedres Gyuri. Ilona nyugodtan megállt előtte.

Az előbbi drámai jelenet nem tett rá benyomást, csupán szép rózsaszín arcza volt kissé pirosabb. De másképp megkönnyebültlen lélekzett föl. Mert sógora előre meghagyta Ilonának, hogy mennél előbb végeznie kell Visnyey Bélával, nehogy az a fin valami kellemetlenséget okozzon neki, ha mástól tudja meg eljegyzését.

Most hát Ilona örömmel mondhatta el sógorának, hogy Bélával már végzett. És Béla semmi nagy dolgokat nem mondott neki és nem is fenyegetőzött.

Vedres Gyuri vigan dörzsölte a kezét, hogy ilyen jól végződött ez az ügy. Mert attól tartott, utóbb még valami párbajra kell kiállania Bélával.

Azért elégedetten simogatta meg Ilona arcát, aztán karját karjába fűzte s kivitte a tánczolók közé a verendára.

Béla pedig ott sirt a kis szögletszobában: Istenem! Istenem!

Nagyon fiatal volt még, alig husz éves. És még koránul is fiatalabb szíve telve volt a legszebb hittel, bizalommal, szeretettel. No és szeretettel leginkább.

Az a szép kövér leányt Isten legtekéletesebb teremtményének és az egyetlen nőnek tartotta.

Pedig Ilona csak onozó könyelemmel várt Béla mellett, hogy valami jobb parthé akadjon. S mikor a jobb parthétsé közeledni látta, félkelt és elbe ment.

Most már azt tudatta Bélával, hogy megtartják az eljegyzést Szeredai Gáborral.

Visnyey, a mint egyedül maradt ott a kis szögletszobában, térdeire könyökölve s arcát két kezébe rejtve, siratta szerelmét. Egyszerre csak valaki megfogta kezét. Azt hitte, Ilonka jött vissza. Visszajött bünbánólag. Hü marad hozzá. Nem fog máshoz férjhez menni.

De nem Ilona volt. Egy kis leányka fogta a kezét, egy cseppség, ki nagytranyított szemével csodálkozva nézett fel rá.

— Maga az, kis Tizza? hajolt hozzá szemoran Béla.

— Én vagyok. Mi lette? Megütötte magát? kérdezte nagy részvétellel a gyermek. Vagy megvágta kezét tollkessel? Vagy beteg?

Mai lapunk 6 oldal.

godtan fogjuk nézni a faji harcok folytatását, bár szívesebben látnók, ha azok végleg megszűnnek és a béketárgyalások eredménye a szilárd béke lenne.

Éljen Zalamegye!

(B.) A zalaegerszegiek kitesznek magukért. Mindig előljárnak, mindig tette-készek; nem engedik ki kezükből a vezérszászlót. Ha szinte fejérmegyei nem volnék, Zalamegyei szeretnék lenni. Ez az életrel való megegyés — és benne hogy pezseg a vér!... Az ország bámulatára beválaszt egymaga hét néppárti képviselőt, és példát mutat az országnak, hogy kell néhány nap alatt friss vért önteni a törvényhozás elaggott szervezetébe. Nem csinál kicsinyes házi politikát, nem küzd önös célokért vidéki nagyságok érdekében. A haza minden előtt! Ez a jelszó Zala-vármegyében. Ha minden megyéjét a hazának ily szellem élte né — micsoda kurucz tábor tudnánk szembeállítani az osztrák követelésekkel!... Nem bánának el velünk oly könnyedén és kétszer is meggondolnák, hogy követeljenek-e magasabb kvótát — jó lesz-e kikötni ezzel a néppel?

De hát mit csináltak a zalaiak?

Kezükből ragadták ismét a zászlót! Amíg az egész ország sopánkodik, hogy a nemzetből nyomorúságos politika folytán kivész egy egész néposztály, — addig a zalaiak segélyére sietnek és nem vesztgetve járattatással az időt, a legjobb fegyvert ragadták meg a védelemre.

Szó van pedig a magyar iparosztályról és a magyar iparról.

Az utóbbi napokban egyebet sem hallunk, mint vénaaszonyos sopánkolást a magyar ipar mostoha állapotáról és a magyar iparos fekete kenyereiről. Kisiparunkat megöli az osztrák fejlettebb ipara, — hangzik a panasz — és a magyar iparosok százezerre éheznek. Mi ennek az oka? A magyar talán nem képes oly ipari-

Béla nem felelt, sőt eltolta magától, mert a kis Tieza Ilona szemével nézett rá s Ilona hangján szólt hozzá. Persze, az Ilona legkisebb nővére volt.

Hanem a gyermek nem hagyta magát elutasítani, újra csak megfogta a kezét. De akkor már nem kérdezte, mi baja, hanem vigasztalta. — Majd ápolni fogom magát. Hozok csukorvizet! És simogatni kezdte Béla lehajtott fejét, arcát. És ekkor megőrezte a szeméből sürün hulló könnyeket.

— Sir? Sir, felelt magának. Nagyon fáj a feje. Nagyon fáj. Szegényke, szegényke! Mit hozzak neki?

S mert Béla semmit sem szólt, mindig betegobbnak látta. És felment hozzá a pamlagra, átölelte a nyakát, vigasztalta, simogatta, csokolgatta.

— Ne sirjon. Nem hal meg. Meggyógyul. Csak imádkozni fogunk Szent Antalhoz. En is oda adom a pénzemet a szegények kenyérére. Muga is oda adja magát. Akkor meggyógyul. Meg bizony. — ismételtette.

Azzal lekaszkálódott a pamlagról, elfutott s elhozta kis ágyából az egyik csipkés párnát.

— Tegye erre a fejét és aludjon. Majd mesélek magának a zöld bogár királyról. Nagyon szép mese lesz. Sehoh se hallottam. Senki se hallotta. Csak én fogom magának mesélni.

Hanem Béla tovább is csak ült ott lehaj-

czikkek előállítására, mint az osztrák és cseh? A magyar talán élethetlenebb volna e téren? Nem. Az érvágás kölcsönösére való politikával egy akkora kaput nyitottunk Bécs felé, melyen beözönlik minden produktuma az osztrák és cseh iparnak, kezdve a fűtő pléh egésztől föl egészen a cseh pimaszig, és osztrák vigéig, kik elárulják. Ez ellen nincs orvosság. Volna ugyan egy — a vámsorompó; de ezt a vámsorompót majd az a vézna magyar iparos csukja be maga után, ki utolsóként vándorol ki az országból. Addig ne is beszéljünk róla.

Mit tegyünk tehát?

Semmit mást, mint a zalaiak. Az ő flastromuk legjobb erre az égő sebre. Ha az állam bölcs vezérférfiai nem képesek megvédeni egy egész néposztály érdekeit a külfölddel szemben, sőt egyenesen veszni hagyják akár tehetetlenség, akár rosszakarattal folytán: úgy magának a társadalomnak kötelessége, hogy számottevő részét, a kisiparos osztályt megmentsse. *Erre legjobb az ellenállás a külföld iparával szemben.*

Nem kell külföldi jószág, bármilyen is az! Nem vásárlunk külföldi ipar produktumokat — kidobjuk a bécsi vigézetet s csak oly ipari czikkeket veszünk, melyek honi iparunk termékei. Nem gazdagítjuk a külföldet önmagunk rovására! Mert rengeteg a pénz, mit évente kiadunk külföldi ipar czikkeikért. Csupán azért a kétfélezes gyufáért nyolczszáz ezer koronát küldünk külföldre. Hát a többi czikkeikért mennyit?... Csak ugy hozzávetőleg félmiliárd korona megy ki azon a nagy kapun Bécs felé. Ezt mind mi fizetjük — idegeneknek adjuk, külföldieket gazdagítunk vele — honi iparosainkat pedig csikorgogni hagyjuk.

Zala-vármegye az első, mely zászlót ragadott és lelkes hangú felhívásban gyűlésbe hívja a magyar társadalmi élet minden tényezőjét, hogy ott kimondják, miszerint Zala-vármegye 400.000 lakosa nem vásárol ezután külföldi czikkeket. Ez az egyetlen, de hathatós orvosság. Ezt a példát kell követni minden megyének. A magyar társadalom utasítja vissza az idegen jószágot és

tott fövel, alig ügyelve rá. S a kis leány gondtalan futott el ismét.

Most kincseit hozta el. Apró kacsákat üvegéből s színes, hodros cukorkapapírkákba göngyölve egy csorba porcellán Szent Antal szobrocskát.

— Itt vannak a kacsáim, — susogta elfogódott hangon, mert bizonynyal nagy volt az áldozat, a mit hozott. Magának adom játszani, csak ne sirjon. El is viheti magával. Meg ezt a szent Antalkát is. És kigöngyölte a papirokból s odanyújtotta a piczike csorba porcellán szobrocskát, a mi az ő apró kezében elfért s Béla oldalcsobéba csuszította. Végre, mint utolsó vigasztalást, kezébe nyomott két bonbont is, melyet kötevénykéje zsebéből vett elő.

Ekkor Visney türelmetlenül háritotta el magától a gyermeket.

— Menjen, kis Tieza és hozzon nekem az ebédől egy pohár bort, — szólalt meg végre rekedt hangon. De egy szót se szóljon senkinek.

— Igen — s a kis leány elszaladt, de nem-sokára visszatért a kívánt pohár borral.

Béla felhajtotta s kissé magához tért. Akkor lehajolt a gyermekhez s megcsókolta.

— Köszönöm, kis Tieza, — azzal elrohant...

— Jöjjön el holnap! — kiáltotta utána a gyermek.

* * *

akkor fel fog virágozni, a hazai ipar. Itthon kell, beszerezni életszükségleteinket a nemzeti otthonban!

Zalamegye március 4-én hívta össze a nagygyűlést, melyen megállapítják a módokat és eszközöket, melyek legelőszórvetőbbek lesznek a külföldi ipar produktumok kiszorítására. Lehetetlen, hogy a hazai ipar csupán Zalamegyét lelkesítse. Nekünk is követnünk kell a példát. Nekünk is oda kell törekednünk, hogy létesüljön itt is minél előbb ily mozgalom, mely öntudatra ébreszti társadalmunkat. Egy jobb társadalmat kell teremtenünk. Az emberek gondolkodásmódját, érzéseit, indulatát, szokásait, hajlamát kell jobb irányba terelni; egy jobb nézetet kell uralkodóvá tenni, hogy közgazdaságunk fejlődését öntudatosan segítsük elő.

Ha öntudatra ébresztjük a társadalmat — s divattá, állandó divattá a honi czikke vásárlását, ugy ez lesz a *vámsorompó*, mely nem az ország határán, hanem a szívekben lesz felállítva. Csak ez a vámsorompó fogja megmenteni a közgazdaságot, s fogja fejleszteni a magyar ipart s vele a magyar művelődést.

Zalamegye példáját kell követnünk, s néhány év múlva oly eredményeket fogunk elérni, melyeknek nagyságát és értékét ma még ki sem számíthatjuk.

ÜJDONSÁGOK.

— **Személyi hir.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök ma reggel Hidassy Kornél, szombathelyi püspök látogatására Szombathelyre utazott.

— **A negyedik hitoktatói állás** szervezésére vonatkozó közgyűlési határozatot a belügyminiszter jóváhagyta.

— **A felsővárosi legelő.** A városi törvényhatóság a múlt évi szeptember 25-én tartott közgyűlésében szótöbbséggel elhatározta, hogy a felsővárosi legelőből 318 hold kihalítva, egyes gazdáknak heszonbérbe adassék. Ezt a határozatot Pénzes Imre vár. biz. tag annak idején

Csak tíz év múlva jött el.

Albirónak nevezték ki Baranyára, így juttott ismét oda, a hol egykor, — akkor! — mint jogászgyerek időzött.

Mikor Sávosiék házában az első látogatáson megjelent, minden éppen ugy talált, mint tíz év előtt távozásakor volt. Éppen olyan zaj és sokadalom töltötte ba a házat. De most csupán a háziakból telt ki minden.

Sávosi Péternek két férjnél levő leánya nyaralt otthon családjával. Hat és nyolcz gyermek kacagott, sivalkodott és nyüzsgött ott folytonosan. Az a sok gyermek mind visitva örvendezett az új vendégnek, mikor azt az alacsony vasrácsos kapu belépni látták. Elébe futottak s s közrefogva nagy diadallal vitték ki szüleikhez a verendára.

Elbueszásuk óta Visney ekkor látta először Ilonát.

Az egykor nagyon befűzött, nagyon karcsu leányból azóta kényelmesen terjengő széles aszszony lett, ki elégedett, álmos lustasággal ült ott a megrakott asztalnál, tele tányérja mellett. Nyugodtan nevetgélve emelkedett fel s nyújtotta kezét csokra Bélának.

A fiatalember is nevetve hajolt le Ilona kezére.

Mindketten az egykori szerelmes fiu felett nevettek. Szereldainé hiun, öntelten sajnálkozva most is a megbukott bálványozón, Béla pedig

A székesfehérvári kereskedelmi bank

Rendes évi közgyűlését

f. évi február hó 25-én d. e. 9 és fél óraker, saját üzlethelyiségében

tartja meg, melyre a társaság részvényesei tisztelettel meghívotnak.*)

A közgyűlés tárgyai:

1. Az 1899. évi zárszámadásnak előterjesztése, az igazgató-tanács és a felügyelő-bizottság jelentése.
  2. Az osztalék meghatározása és a felmentvény megadása.
  3. 7 igazgató-tanácsi és 5 felügyelő-bizottsági tag választása.
- Székesfehérvár, 1900. január hó 23-án.

Karl József,
h. elnök.

* Azon részvényesek, kik a közgyűlésen részvenni óhajtanak, tartoznak az alapszabályok 51. §-a értelmében a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal saját nevükre szóló részvényeiket az intézet pénztáránál átvételi-jegy kiszolgáltatása mellett letenni.

MEGHÍVÓ.

A „FEJÉRMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR“ 1900. évi február hó 25-én

délelőtt 10 és fél óraker, az intézet helyiségében

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉST

tart, melyre a t. ez. részvényesek, hivatkozással az alapszabályok 64. §-ára¹⁾ tisztelettel meghívotnak.

T Á R G Y S O R O Z A T:

1. Az 1899. évi üzletforgalomról szóló igazgatósági jelentés.
  2. Az 1899. évi zárszámodas beterjesztése s ennek kapcsán a mérleg jóváhagyása, a tiszta jövedelem felosztása, illetve az osztalék megállapítása, a felügyelő bizottság és az igazgatóságnak jegyzőkönyvileg leendő fölmentése tárgyában javaslatok fölötti határozathozatal.
  3. Az igazgatóság javaslata a részvények **koronaértékre** történendő átváltoztatására oly képen, hogy két-két régi 100 fit névértékű részvény összetéssék és helyükbe egy darab 400 korona névértékű részvény adassék ki.²⁾
  4. Az alapszabályoknak a részvényekre és az o. é. forintra vonatkozó 2. 5. 16. 18. 23. és 76. §§-nak módosítása.
  5. Elnök, 13 napibiztoságra kötelezett igazgatósági tag, 6 pöttag, 6 napibiztoságra nem kötelezett megyebeli igazgatósági tag, 3 felügyelő-bizottsági rendes és 2 pöttagnak választása.
- Kelt Székesfehérvárott, 1900. február 3.

A „Fejérmegyei Takarékpénztár“ igazgatósága.

¹⁾ 64. §. Közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye 4 héttel előbb nevére iratott és három nappal a közgyűlés előtt (ezuttal tehát 1900. február 22-ik napjáig) a társulat pénztáránál letétetett.
²⁾ A javaslat elfogadása esetén a részvények kicserélés végett az 1899-iki szelvény beváltásánál nyújtandók be; páratlan részvényekért ideiglenes elismervények adatnakki, melyek 1900. decz. 31-ig végleges részvényekre kicserélendők.